

YEDİakademi
İKLİM

İNKILAP TARİHİ DERS TAKİP DEFTERİ

Tarih öğretmeni

AKİF ÇELİK

akifcelik.piritarih

ATATÜRK İNKILAPLARI

Türk İnkılabı'nın Özellikleri

- ➔ *Birbirini tamamlar niteliktedir.*
- ➔ *Demokrasiye önem verilmiştir.*
- ➔ *Hazırlanırken batı toplumları örnek alınmıştır.*
- ➔ *Türk milletinin ihtiyaçlarından doğmuştur.*
- ➔ *Fikri ortaya koyanlar ile süreci yürütenler aynı kadrolardır.*
- ➔ *Laik, ulusal, demokratik özelliklere sahiptir.*
- ➔ *Tavandan tabana doğru bir süreç yaşanmıştır.*
- ➔ *Evrensel yönü ile diğer uluslara da örnek teşkil etmiştir.*
- ➔ *Belli bir ideolojinin ürünü değildir.*
- ➔ *Toplumda kargaşa oluşturan ikili uygulamalara son vermiştir.*

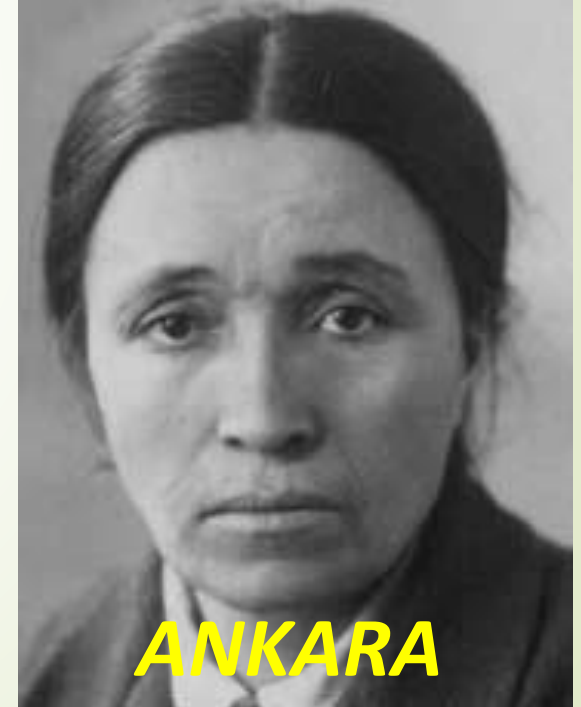
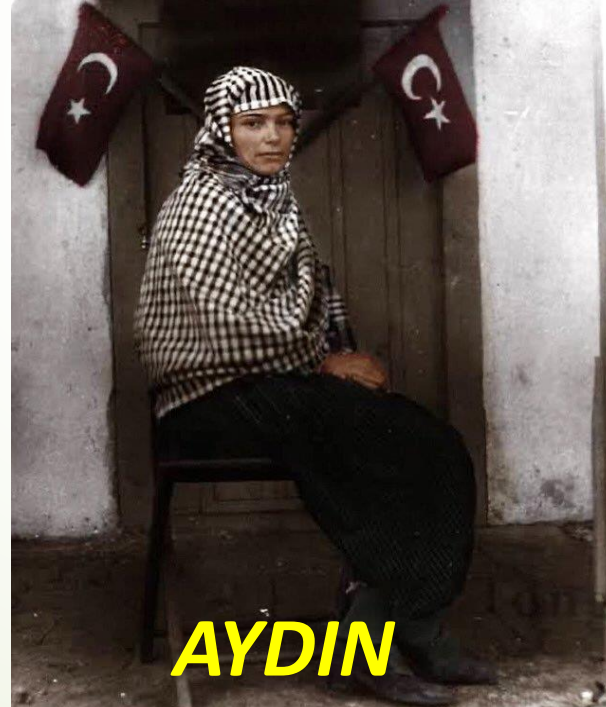
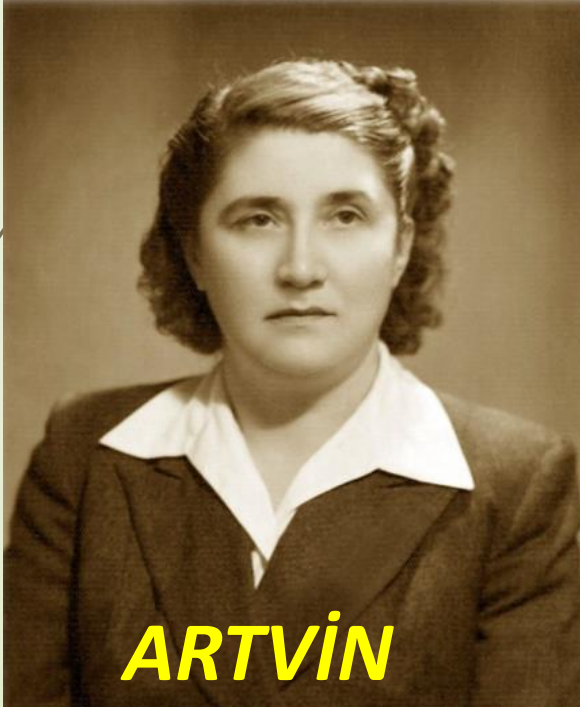
SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ☞ TBMM'nin açılması (1920)
- ☞ Saltanatın Kaldırılması (1922)
- ☞ Ankara'nın Başken İlan Edilmesi (1923)
- ☞ Cumhuriyetin İlanı (1923)
- ☞ Halifeliğin Kaldırılması (1924)
- ☞ Şeriyeye ve Evkaf Vekaletinin Kaldırılması (1924)
- ☞ Erkan-ı Harbiye Umumiye Vekaletinin Kaldırılması (1924)
- ☞ Osmanlı Hanedanınının Yurt Dışına Çıkartılması (1924)
- ☞ Genel ve Yerel Seçimlerin Yapılması (1923-1939)
- ☞ 1924 Anayasası'ndaki yemin şeklinin değiştirilmesi (**Vallahi** yerine **Namusum üzerine ant içerim** olarak değiştirilmiştir)
- ☞ "Devletin dini İslam'dır" maddesinin Anayasa'dan çıkartılması (1928)
- ☞ Kadınlara Siyasi Haklar Verilmesi (1930-1933-1934)

HAP BİLGİ: Türkiye Cumhuriyeti'nin;

- 👉 İlk kadın belediye başkanı: **Sadiye Hanım/ Artvin**
- 👉 İlk kadın muhtarı: **Gül Esin (Gülkız Hanım)/Aydın**
- 👉 En bilinen kadın millet vekili: **Satı Çırpan/ Ankara**

HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ➔ *Hukukta birliği sağlamak*
- ➔ *Hukuk alanında laikleşmek*
- ➔ *Kadın erkek eşitliğini sağlamak*

Medeni Kanun'un Kabulü (17 Şubat 1926)

Medeni Kanun 4 bölümden oluşmaktadır.

Şifremiz: ŞEMA

Şahıs

Eşya

Miras

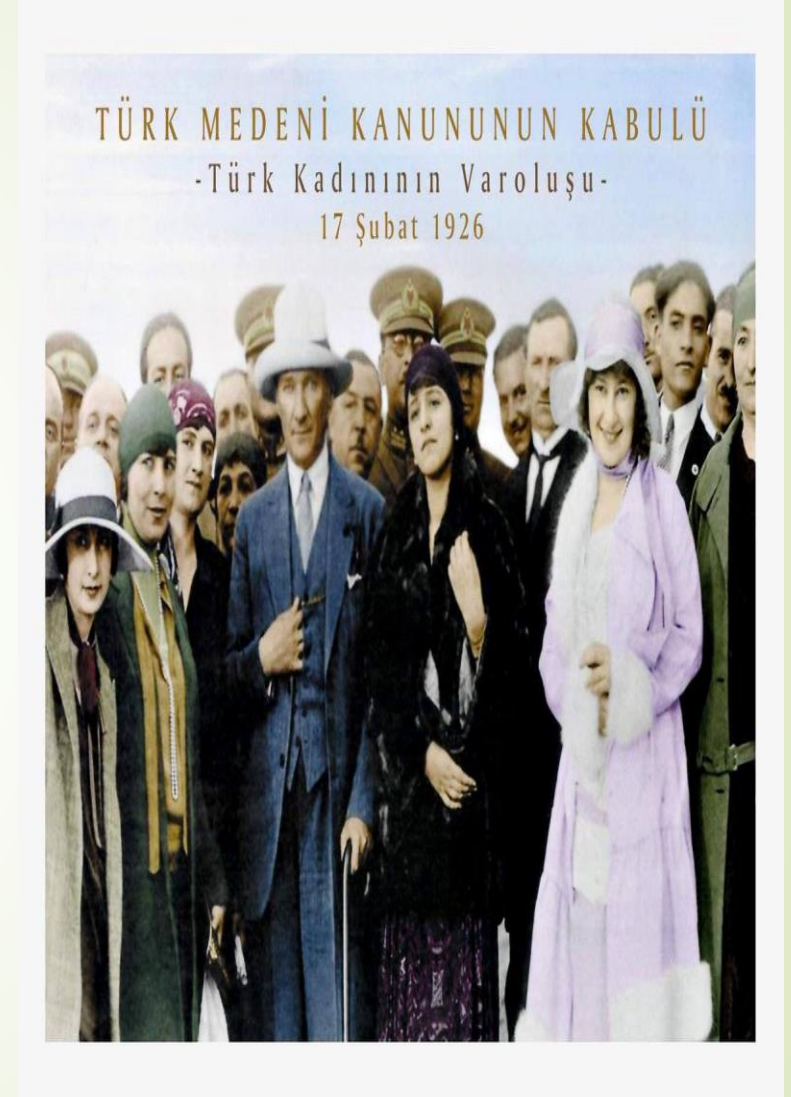
Aile

Türk Medeni Kanunu ile;

Kadınlara ekonomik, sosyal ve hukuksal alanlarda erkeklerle eşit haklar verilmiştir.

- **Miras paylaşımı**
- **Mahkeme şahitliği**
- **Boşanma hakkı**
- **Meslek seçimi**
- **Çocuk velayeti alma gibi konularda kadın erkek eşitliği sağlanmıştır.**
- **2002 yılında yapılan düzenlemeler ile Türk kadını "evlilikte kazanılan mallara ortaklık" ve "kendi soyadını kullanma" hakkına da sahip olmuştur.**

- *Tek eşli evlilik esası getirilmiştir.*
- *Resmi nikah zorunluluğu getirilmiştir.*
- *Mecelle kaldırılmıştır.*
- *Konsolosluk mahkemelerine son verilmiştir.*
- *Şeri mahkemeler kaldırılmıştır.*
- *Hukuk birliği sağlanmıştır.*
- *Yargıda bağımsızlık ilkesi esas alınmıştır.*
- *Patrikhanenin dünyevi yetkilerine son verilmiştir.*
- *Azınlıklara bu kanunlara uyma zorunluluğu getirilmiştir.*

HAP BİLGİ: Türk Medeni Kanunu kadınlara **siyasi alanda haklar** vermemiştir.

⇒ Kadın erkek eşitliğini sağladığı için: **HALKÇILIK**

⇒ Dine dayalı hukuka son verdiği için: **LAİKLİK**

⇒ İsviçre'den örnek alındığı için: **İNKILAPÇILIK** ilkeleriyle doğrudan ilgilidir.

- ➔ 1926'da İsviçre'den Medeni Kanun
- ➔ 1926'da İsviçre'den Borçlar Kanunu
- ➔ 1926'da İsviçre'den Ticaret Kanunu
- ➔ 1926'da İtalya'dan Ceza Kanunu
- ➔ 1927'de Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu
- ➔ 1929'da Almanya'dan Ceza Mahkemeleri Kanunu
- ➔ 1929'da Fransa'dan İdare Kanunu
- ➔ 1932'de İsviçre'den İflas ve İcra Kanunu alınmıştır.

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- 👉 **Laik ve çağdaş bir toplum oluşturmak**
- 👉 **İkilikleri kaldırmak**
- 👉 **Toplumsal eşitliği sağlamak**

**Eski Ölçü Birimleri Nasıldı ?
Ne Zaman ve Neden Uluslararası Ölçü Birimlerine Geçiş Yaptık ?**

Uzunluk Birimi

Ağırlık, Tartı Birimi

**Zaman Birimi
Saat**

Takvim

Kılık Kiyafet ve Şapka Kanunu (25 Kasım 1925)

- ☞ 25 Kasım 1925'te çıkarılan kanun ile, Mustafa Kemal Kastamonu ve İnebolu gezilerinde halkı şapka ile selamlamıştır.*
- ☞ 3 Aralık 1934'te çıkarılan bir yasa ile din adamlarının dini kıyafetleri yalnızca ibadet mekanlarında giymesi kararı alınmıştır.*

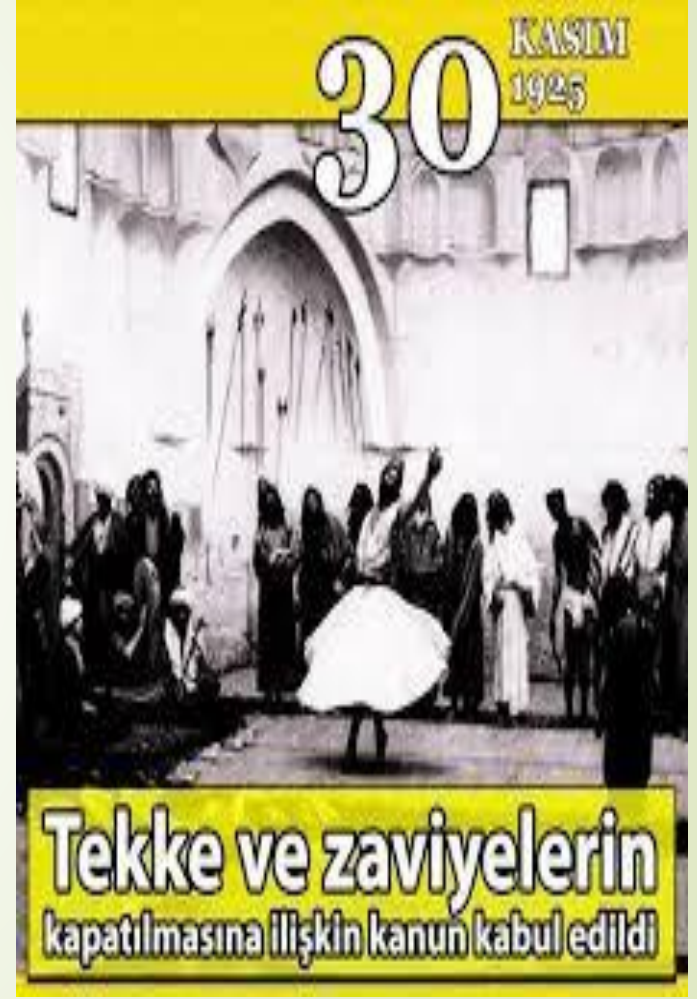
HAP BİLGİ: Kılık Kıyafet ve Şapka Kanunu, toplumsal eşitsizliği gidermesi bakımından **HALKÇILIK** dini kıyafet kullanımını kısıtlaması bakımından **LAİKLİK** ilkesi ile ilgilidir.

➔ **İskilipli Atıf Hoca** şapka kanununa karşı çıktığı için istiklal mahkemelerinde yargılanarak idam edilmiştir.

Tekke Zaviye ve Türbelerin Kapatılması (30 Kasım 1925)

- ➔ *Bu inkılabın yapılma amacı, halkın dini duygularını sömürülmesini engellemek, inkılap karşıtı dini kurumları ortadan kaldırmak, halk arasında eşitliği sağlayarak ulusal karakteri güçlendirmektir.*
- ➔ *Bu kanun ile seyitlik, dedelik, müritlik, dervişlik, babalık, şeyhlik gibi unvan ve sıfatlar tamamen kaldırılmıştır.*
- ➔ *Atatürk'ün doğrudan **LAİKLİK** ilkesi ile ilgilidir.*

Takvim. Saat, Rakam, Ölçü Birimleri ve Hafta Sonu Tatilinin Değiştirilmesi

Batıya ayak uydurmak, batı ile ekonomik ilişkileri geliştirmek, farklılıkları ortadan kaldırmak ve uygulamalardaki ikilikleri kaldırmak amacıyla birtakım inkılaplar yapılmıştır.

- ☞ 1 Ocak 1926'dan itibaren Türkiye'de **Miladi takvim** kullanılmaya başlanmıştır.*
- ☞ 26 Aralık 1926'da güneşe göre hesaplama yapılan alaturka saat yerine, **uluslararası saat sistemine** geçiş kabul edilmiştir.*

- ➔ 20 Mayıs 1928 Osmanlı'nın kullandığı Arap rakamları yerine **uluslararası rakamlara** geçilmiştir.
- ➔ 1 Nisan 1931'de Osmanlı'nın kullandığı **ağırlık ve uzun ölçü birimleri** (endaze, okka, arşın, çeki) kaldırılmış, yerine batının kullandığı **Metrik sistem** (metre, kilogram, litre) uygulamasına geçilmiştir.
- ➔ 1 Haziran 1935'te **hafta sonu tatili** Cuma gününden **Pazar gününe** alınarak batı ile aynı mesai ve çalışma sistemine geçilmiştir.
- ➔ Bu alanda yapılan tüm inkılaplar doğrudan **İNKILAPÇILIK** ilkesi ile ilgilidir.

Soyadı Kanunu'nun Kabulü (21 Haziran 1934)

- ➔ Resmi işlerde (askerlik, miras, evlilik, tapu vb.) meydana gelen karışıklıkları önlemek, toplumsal eşitliği sağlamak amacıyla çıkarılmıştır.
 - ➔ Gülünç ve ahlaka aykırı olmamak kaydıyla herkese Türkçe bir soyadı alma zorunluluğu getirilmiştir.
- Yorum:** Türkçe soyadı Milliyetçilik ile ilgilidir.

T. C.

NÜFUS HÜVİYET CÜZDANI

No. 993.815 • B.

No. 51

İşbu cüzdan otuz iki sayfadır.

Aile ismi, yani lakap ve şöhreti	Atatürk
Adı	Kemâl
Babasının adı	Ölmüş Ali Paşa
Anasının adı	Ölmüş Zübeyde
Doğum yeri	Selânik
Doğum tarihi	1881

No. 993'815 • B.

- ➔ Ayrıca kanun ile üstünlük belirten ağa, paşa, hacı, hafız, hoca, molla, efendi, beyzade gibi unvanları ve lakapların kullanımı yasaklanmıştır. Bu bakımdan **HALKÇILIK** ilkesi ile ilgilidir.
- ➔ 24 Kasım 1934'te çıkarılan kanun ile Mustafa Kemal'e Türk Dil Kurumu başkanı Saffet Arıkan'ın önerisi ile **ATATÜRK** soyadı verilmiştir.

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ➔ *Laik ve çağdaş eğitime geçmek*
- ➔ *Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak*
- ➔ *Eğitimde birliği sağlamak*

Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

- *Türkiye'deki tüm okullar MEB çatısı altında toplanarak eğitimde birlik sağlanmıştır.*
- *Eğitim sistemindeki ikiliklere sona erdirilmiştir.*
- *Eğitim laik, çağdaş, milli bir karakter kazanmıştır.*
- *11 Mart 1924 tarihli genelge ile medreseler kapatılmıştır. **İlahiyat fakültesi** ve **İmam hatip liseleri** açılmıştır.*
- *Tevhid-i Tedrisat Kanunu **Laiklik, Milliyetçilik, Halkçılık** ve **İnkılapçılık** ilkeleri ile ilgilidir.*

Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun (2 Mart 1926)

- ➔ *Eğitim çağa uygun hale getirilerek müfredat programları yeniden düzenlenmiştir.*
- ➔ *Yabancı okullarda Tarih, Coğrafya ve Türkçe derslerinin Türk öğretmenler tarafından okutulması kararı alındı.*
- ➔ *Yabancı okulların Türk müfettişleri tarafından denetlenmesi kararlaştırıldı.*
- ➔ *Talim Terbiye Kurulu oluşturuldu.*
- ➔ **Karma eğitim (kız-erkek) sistemine geçildi.**

Yeni Türk Harflerinin Kabulü (1 Kasım 1928)

☞ *TBMM döneminde harf inkılabı ilk kez İzmir İktisat Kongresi'nde gündeme gelmiştir.*

Kabul Edilme Sebepleri:

⇒ *Arap harflerinin Türkçe ses yapısına uygun olmaması*

⇒ *Batı ile bütünleşme düşüncesi*

⇒ *Arapça okuyup yazmanın zor olması*

⇒ *Okuma ve yazma oranını artırmak*

⇒ *Yazı dili ile konuşma dili arasındaki uyumsuzluğu gidermek*

Sonuçları:

- ⇒ *Basılan kitap sayısı artmış ve okuma yazma oranı artmıştır.*
- ⇒ *Batı dilinden trcmeler hız kazanmıştır.*
- ⇒ *Batı ile bütünleşme süreci hızlanmıştır.*
- ⇒ *Kütüphanecilik gelişim göstermiştir.*
- ⇒ *Yazı dili ile konuşma dili arasındaki uyumsuzluk azaltılmıştır.*
- ⇒ *Harf inkılabı **Milliyetçilik, Laiklik, Halkçılık** ve **İnkılapçılık** ilkesi ile ilgilidir.*

HAP BİLGİ:

⇒ Yeni Türk harfleri ile basılan ilk gazete "**Mardin**", ilk dergi ise "**Bellekten**" dir.

⇒ Mustafa Kemal yeni harflerin tanıtımını İstanbul **Sarayburnu Parkında** yapmıştır.

Millet Mekteplerinin Açılması (24 Kasım 1928)

- ➔ Harf inkılabının bütünleyicisi olmuştur.
- ➔ Yeni Türk harflerini halka tanıtmak ve öğretmek amacıyla açılmıştır.
- ➔ Yurt genelinde **okuma yazma seferberliği** başlatılmıştır.
(15 ile 45 yaş arası zorunlu tutulmuştur)
- ➔ 24 Kasım 1928'de Mustafa Kemal'e "**Başöğretmen**" unvanı verilmiştir.
- ➔ 24 Kasım **Öğretmenler Günü** 1981 yılından itibaren kutlanmaktadır.

Türk Tarih Kurumu (15 Nisan 1931)

1931'de **Türk Tarih Tetkik Cemiyeti** adı altında kurulmuştur. 1935'te

Türk Tarih Kurumu adını almıştır.

Tevfik Bıyıklıoğlu Türk Tarih Kurumu ilk başkanıdır.

1931'de liseler için 4 ciltlik **Genel Tarih kitabı** hazırlandı.

1932'de düzenlenen I. Tarih Kongresinde "**Türk Tarih Tezi**" ortaya atıldı.

1933'te ilk kazı çalışması olan **Ahlatlıbel** kazısı yapıldı.

1937'de kurumun yayın organı olan "**Belleten Dergisi**" yayımlanmaya başlandı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın tarihçisi Mustafa Kemal'in manevi kızlarından olan **Afet İnan**.

*Atatürk, Türk Dil Kurumu Genel Merkez Kurulu'nun toplantısına başkanlık ederken
(Ankara, 4 Ocak 1933)*

Türk Dil Kurumu (12 Temmuz 1932)

- ➔ 1932'de **Türk Dil Tetkik Cemiyeti** olarak kurulmuştur. 1936'da Türk Dil Kurumu adını almıştır.
- ➔ Kurumun ilk başkanı **Samih Rifat Horozcu**
- ➔ 1932'de **I. Türk Dil Kurultayı** toplanmıştır.
- ➔ 26 Eylül her yıl **Türk Dil bayramı** olarak kutlanmaktadır.
- ➔ 1937'de Mustafa Kemal tamamen Türkçe terimlerden **Geometri Klavuzu** yazmıştır.
- ➔ Türkçe sözlük yayımlanmıştır.
- ➔ Türkçe'nin gelişimine katkı sağlamak için **Agop Martanyan** tarafından **"Güneş Dil Teorisi"** ortaya atılmıştır. Mustafa Kemal kendisine Türkçeye yaptığı katkılardan dolayı **"Dilaçar"** soyadı vermiştir.
- ➔ Atatürk'ün **Milliyetçilik** ilkesi ile ilgilidir.

Halkevleri (19 Şubat 1932)

- ➔ **Halkevlerinin ilk temeli 1912'de açılan Türk Ocakları'dır. 1931'de Halkevleri adını almıştır.**
- ➔ **Atatürk ilke ve inkılaplarını halka öğretmek, okuma yazma, el sanatları gibi kurslarla halkın kültürel gelişimine katkı sağlamak için kurulmuştur.**
- ➔ **Halkevlerinin yaptığı faaliyetleri tanıtmak için **Ülkü Dergisi** yayımlanmıştır.**
- ➔ **1951'de Demokrat Parti döneminde Adnan Menderes tarafından kapatılmıştır.**

Eğitim Alanında Yapılan Diğer alışmalar

- ➔ 1924'te Paul Hindemith ve Carl Ebert 'in raporu ile **Ankara Musiki Muallim Mektebi** (Müzik Öğretmen Okulu) açılmıştır.
- ➔ 1925'te **Ankara Hukuk Fakültesi** açılmıştır.
- ➔ 1926'da **Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü** açılmıştır.
- ➔ 1928'de Osman Hamdi Bey'in Sanayi Nefise Mektebi **Güzel Sanatlar Akademisi**'ne dönüştürülmüştür.
- ➔ 1930'da halka okuma tekrarları yaptırmak amacıyla **Halk Okuma Odaları** açılmıştır.
- ➔ 1933'te **Albert Malche'nin** raporu doğrultusunda **Üniversite Reformu** gerçekleşmiştir. Osmanlı'dan kalan Darülfünun, "**İstanbul Üniversitesi**"ne dönüştürülmüştür.

1933'te **Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü** açılmıştır.

1933'te Osmanlı'nın ilk müzik okulu olan Darülelhan (nağmelerin evi), **İstanbul Devlet Konservatuvanı**'na dönüştürülmüştür.

1934'te Osmanlı'da tiyatro okulu olan Darülbedayi **İstanbul Şehir Tiyatrosuna** dönüştürülmüştür. **Afife Jale** ilk Türk kadın tiyatro oyuncusudur.

1936'da **Ankara Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi** açılmıştır.

1936'da Mülkiye Mektebi **Siyasal Bilgiler Fakültesi**'ne dönüştürülmüştür.

Kültür ve sanat alanında yapılan önemli çalışmalar

- 1924'te **Topkapı Sarayı** müzeye çevrildi.
- 1926'da İstanbul Gülhane Parkı'nda ilk **Atatürk Heykeli** açıldı.
- 1926'da **Konya Mevlana Müzesi** açıldı.
- 1930'da **İstanbul Opera Cemiyeti** kuruldu.
- 1930'da **Ankara Etnografya Müzesi** halk ziyaretine açıldı.
- 1932'de Mızıka-yı Hümayun **Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası** adını aldı.
- 1934'te **Ayasofya Camii** müzeye dönüştürüldü.
- 1934'te İran Şahı Rıza Pehlevi onuruna **Özsoy Operası** sergilendi.
- 1937'de İstanbul Dolmabahçe'de **Resim ve Heykel Müzesi** açıldı.
Cumhuriyet tarihinin **ilk resim sergisi** burada yapılmıştır.

HAP BİLGİ:

👉 Anıtkabir'in Mimarları

Emin Onat, Orhan Arda

👉 II. TBMM Binası Mimarı

Vedat Tek

👉 Onuncu Yıl Marşı Bestekarı

Cemal Reşit Rey

TÜRK BEŞLERİ (Klasik Batı müziği)

Cemal Reşit Rey
1904-1985

Umi Cemal Erkin
1906-1972

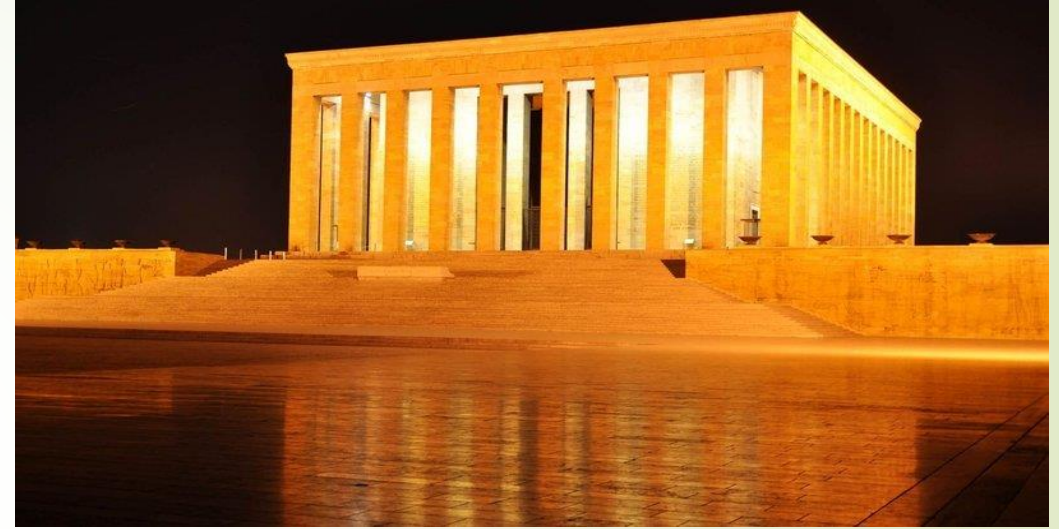
Hasan Ferit Alnar
1906-1978

Ahmet Adnan Saygun
1907-1991

Necil Kazım Akses
1908-1999

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ➔ **Milli ekonomi kurmak**
- ➔ **Ekonomik bağımsızlığı sağlamak**
- ➔ **Ülke genelinde sanayileşmeyi sağlamak**

"Siyasi ve askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsun, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa kazanılacak başarılar yaşayamaz, az zamanda söner."

M. Kemal Atatürk

Türkiye İktisat Kongresi **(İzmir- 17 Şubat 1923)**

- İzmir'de **KAZIM KARABEKİR** başkanlığında toplanmıştır.
- Kongreye sanayi, esnaf, çiftçi ve tüccar kesimden 1135 temsilci katılmıştır.
- Misak-i İktisadi** (Ekonomi Andı) kararları alınmıştır.
- Devlet, özel sektörün gerçekleştiremediği girişimlere bizzat el atarak ekonomik görevini yerine getirmelidir.
- Özel girişime kredi sağlayacak bir devlet bankası kurulmalıdır.
- Küçük üretimden, fabrikalara geçilmelidir.
- Sendikalaşmaya gidilmelidir.
- Vergi Reformu yapılmalıdır.
- Yabancıların kurdukları tekellerden kaçınılmalıdır.

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ
VE ALINAN KARARLAR

- *Sanayi desteklenecek ve millî bankalar kurulmalıdır.*
- *Demiryolu yatırımlarına ağırlık verilmelidir.*
- *Yeraltı kaynakları araştırılmalıdır.*
- *Yurt içi ham madde üretimine dayalı sanayi dalları kurulmalıdır.*

Amaç: *Dışa bağımlılığı azaltmak, milli ekonomiyi canlandırmak.*

Tarım Alanında Yapılan Çalışmalar

- ☞ 17 Şubat 1925'te **Aşar Vergisi** kaldırılmıştır.
Yorum: Halkçılık ve Laiklik ilkeleri
- ☞ 1925'te **Tütün Reji İdaresi** kaldırılmıştır.
- ☞ 1925'te **Atatürk Orman Çiftliği** açılmıştır.
- ☞ 1928'de köylüye kredi sağlamak için **Tarım Kredi Kooperatifi** kurulmuştur.
- ☞ 1929'da topraksız köylü bırakmamak ve üretimi artırmak amacıyla **Toprak Reformu Kanunu** çıkarılmış ancak başarısız olmuştur.
- ☞ 1933'te tarım alanında uzman yetiştirmek, ve halkı bilinçlendirmek için **Yüksek Ziraat Enstitüsü** açılmıştır.
- ☞ 1938'de **Toprak Mahsulleri Ofisi** açılmıştır.
- ☞ Osmanlı döneminde kurulan **Ziraat Bankası'nın** imkanları geliştirilerek köylüye ucuz kredi sağlanmıştır.
- ☞ **Çekirge Kanunu** çıkarılarak zirai mücadele amaçlanmıştır.
- ☞ **Tohum Islah İstasyonları** ve **Devlet Üretim Çiftlikleri** kurulmuştur.

Ticaret Alanında Yapılan Çalışmalar

- ➔ 26 Ağustos 1924'te ticareti desteklemek ve yerli esnafa kredi sağlamak amacıyla Türkiye'nin ilk özel bankası olan **Türkiye İş Bankası** kuruldu.
- ➔ Bankanın ilk genel müdürü **CELAL BAYAR**
- ➔ 1925'te ticareti geliştirmek amacıyla **Ticaret ve Sanayi Odaları Kanunu** çıkarılmıştır.
- ➔ 1 Temmuz 1926'da **Kabotaj Kanunu** ile, Türk karasularında yolcu ve yük taşımacılığı Türk denizcilerine verilmiştir. Kapitülasyonların kaldırılmasının tamamlayıcısıdır.

☞ Kabotaj Kanununun kabul edildiği 1 Temmuz **Denizcilik Bayramı** olarak kutlanmaktadır.

☞ 1926'da **Emlak ve Eytam Bankası** açılmıştır.

☞ 1929'da yerli tüccarı korumak için **Gümrük Tarife Kanunu** çıkarılmıştır.

☞ 1930'da **Vissering Raporu** doğrultusunda **Merkez Bankası** kurulmuştur. Kurulmasındaki amaç; milli para politikasını belirlemek, para basmak, ulusal bankalara kredi sağlamak ve Türk parasının değerini korumaktır.

☞ 1933'te **Halk Bankası** kurulmuştur.

☞ 1933'te **İller Bankası** kurulmuştur.

☞ 1937'de **Denizbank** kurulmuştur.

Sanayi ve Madencilik Alanında Yapılan Çalışmalar

- ➔ 1925'te sanayi alanında yatırımcıyı desteklemek için **Sanayi ve Maadin Bankası** kurulmuştur.
- ➔ 1933'te **Sümerbank** kurulmuştur. Sümerbank Türkiye'de kamu yatırım bankalarının ilk örneğidir.
- ➔ 28 Mayıs 1927'de **Teşvik-i Sanayi Kanunu** (sanayiye özendirme yasası) çıkarılmıştır. Bu kanunun başarısız olması sonucu Devletçi ekonomiye geçilmiştir.
- ➔ 1933'te **I. Beş Yıllık Sanayi Planı** hazırlanmış, ancak 1934 yılından itibaren uygulanmaya başlamıştır. 1938 yılına kadar süren bu dönemde en fazla yatırım dokuma sanayinde yapılmıştır.

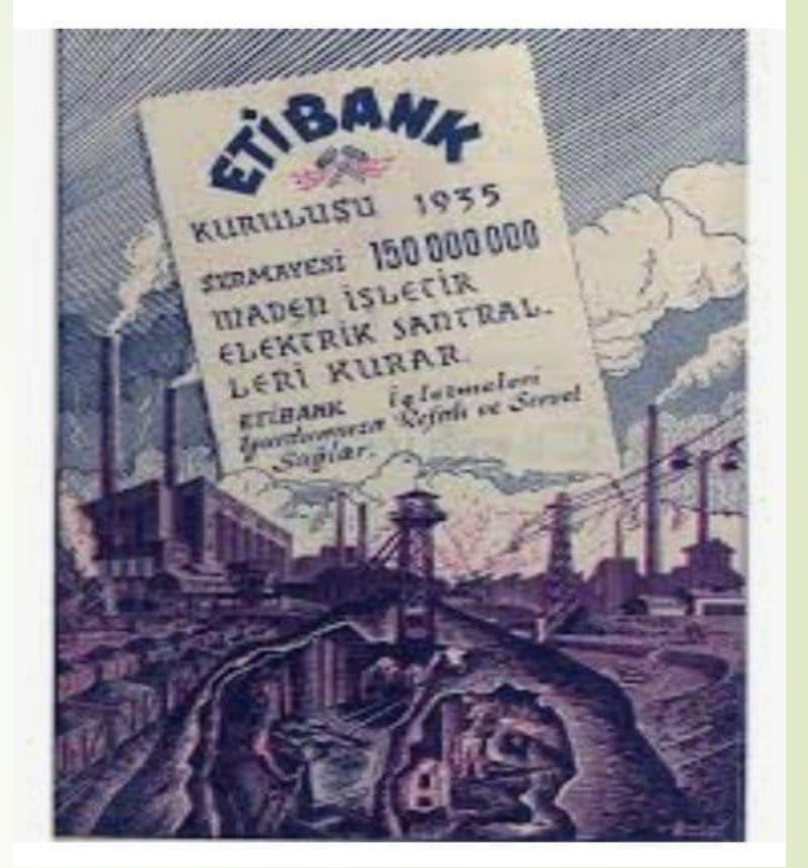
- Tokat Turhal Şeker Fabrikası
- İstanbul Beykoz Deri Fabrikası
- Bursa Süt Tozu Fabrikası
- Gemlik Suni İpek Fabrikası
- Malatya İplik ve Bez Fabrikası
- Isparta Gül Yağı Fabrikası
- Eskişehir Şeker Fabrikası
- Nazilli Basma Fabrikası
- Bursa Merinos Fabrikası
- Kayseri Bez Fabrikası
- İstanbul Paşabahçe Cam Fabrikası

Beş Yıllık Sanayi Planı'nın hazırlanmasında SSCB'den destek alınmıştır.

II. Beş Yıllık Kalkınma Planı, **II. Dünya Savaşı** dolayı uygulanamamıştır.

1935'te **Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA)** kurulmuştur.

1935'te **Etibank** kurulmuştur.

Ulaştırma ve Bayındırlık Alanında Yapılan Çalışmalar

- ☞ 1924'te yabancılara ait demiryolları satın alınarak devletleştirilmiştir.
- ☞ 1925'te ***Türk Tayyare Cemiyeti*** kurulmuştur. 1935'te ***Türk Hava Kurumu*** adını almıştır. Atatürk Nutuk'un dağıtım hakkını bu kuruma vermiştir.
- ☞ 1925'te ***Kayseri Tayyare Mektebi*** açılmıştır.
- ☞ 1927'de ***Demiryolları Genel Müdürlüğü*** kurulmuştur.
- ☞ 1927'de ***Devlet İstatistik Enstitüsü*** kurulmuş ve ilk kez düzenli nüfus sayımı yapılmıştır.
- ☞ 1928'de ***Ankara Palas*** hizmete açılmıştır.

- ➔ 1928'de **Adana- Mersin Demiryolu** ve **Haydar Paşa Limanı İşletmesi** millileştirilmiştir.
- ➔ 1932'de **Vecihi Hürkuş** tarafından ilk sivil havacılık okulunu açılmıştır. Vecihi Bey, 1954'te ilk sivil hava yolu şirketi olan **Hürkuş Havayolları**'nı kurmuştur.
- ➔ 1936'da **Ankara 19 Mayıs Stadyumu** Türkiye'nin ilk spor kompleksi olarak açılmıştır.
- ➔ 1936'da Türkiye'nin ilk barajı olan **Çubuk Barajı** açılmıştır.
- ➔ 1938'de **Devlet Hava Yolları Genel Müdürlüğü** kurulmuştur.

Sağlık Alanında Yapılan Çalışmalar

- ☞ 1920'de **Sağlık Bakanlığı** kurulmuştur.
- ☞ 1877'de kurulan Hilal-i Ahmer Cemiyeti, 1935'te **Türkiye Kızılay Cemiyeti** adını almıştır.
- ☞ 1921 yılında **Himaye-i Etfal (Çocuk Esirgeme Kurumu)** açılmıştır.
- ☞ 1922 yılında **İzmir Veremle Mücadele Cemiyeti** kurulmuştur.
- ☞ 1924'te veremle mücadele için **Heybeliada Sanatoryumu** açılmıştır.
- ☞ 1924-28 yılları arasında Trabzon, Diyarbakır, Ankara, Erzurum, İstanbul gibi bazı şehirlerde **Numune Hastaneleri** kurulmuştur.
- ☞ 1928'de **Ankara Hıfzısıhha Enstitüsü** kurulmuştur.
- ☞ 1930'da **Umumi Hıfzısıhha Kanunu** çıkarılmıştır.

HAP BİLGİ: İkilikleri kaldırma amaçlı yapılan inkılaplar;

- ➔ *Saltanatın kaldırılması*
- ➔ *Halifeliğin kaldırılması*
- ➔ *Şeriye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması*
- ➔ *Medeni Kanun'un kabulü*
- ➔ *Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabulü*
- ➔ *Medreselerin kapatılması*
- ➔ *Mecelle'nin kaldırılması*
- ➔ *Kılık Kıyafet Kanunu kabulü*
- ➔ *Soyadı Kanunu*
- ➔ *Uluslararası Saat ve Takvim kabulü*
- ➔ *Hafta tatil gününün pazara alınması*

DİKKAT: Harf ve rakam değişikliğinde ikilik giderme amacı yok.

HAP BİLGİ: Cumhuriyet Tarihinde Bazı Önemli Kadınlarımız;

- ➔ İlk kadın muhtar: **Gül Esin**
- ➔ İlk kadın belediye başkanı: **Sadiye Hanım**
- ➔ İlk kadın milletvekili: **Satı Çırpan**
- ➔ İlk kadın öğretmen: **Refet Angın**
- ➔ İlk kadın bakan: **Türkan Akyol**
- ➔ İlk kadın tarihçi: **Afet İnan**
- ➔ İlk kadın başbakan: **Tansu Çiller**
- ➔ İlk kadın mühendis: **Sabiha Güreyman**
- ➔ İlk kadın savaş pilotu: **Sabiha Gökçen**
- ➔ İlk kadın tiyatrocusu: **Afife Jale**
- ➔ İlk kadın heykeltıraş: **Sabiha Bengütaş**

BOŞLUK DOLDURMA ALIŞTIRMALARI

- ➔ 1926'da Medeni kanun ile kadınlara yalnızca **ekonomik ve sosyal** haklar verilmiştir.
- ➔ Medeni Kanun **İsviçre** örnek alınarak hazırlanmıştır.
- ➔ 1930'da kadına **belediye**: İlk **Sadiye Hanım**
- ➔ 1933'de kadına **muhtar**: İlk **Gül Esin (Gülkız Hanım)**
- ➔ 1934'te kadına **vekil**: İlk **Satı Çırpan**
- ➔ Yeni Türk harfleri ile çıkarılan ilk gazete **Mardin**, ilk dergi ise **Belleten**
- ➔ 1938 yılı sonrası hazırlanan II. Beş Yıllık Sanayi Planı **II. Dünya Savaşı** dolayısı uygulanamamıştır.
- ➔ Kapitülasyonların kaldırılması, Kabataj Kanunu, Türk dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu **Milliyetçilik** ilkesi ile ilgilidir.
- ➔ Anıtkabir'in mimarları **Emin Onat** ve **Orhan Arda**.

II. TBMM binasının mimarı **Vedat Tek**

Onuncu Yıl Marşı'nın bestekarı **Cemal Reşit Rey**

Türk Dil Kurumu ilk başkanı **Samih Rifat Horozcu**

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın tarihçisi **Afet İnan**

Türkçe ile ilgili Güneş Dil Teorisi **Agop Martanyan**

Albert Malche'nin raporu ile **Üniversite Reformu** gerçekleştirilmiştir

KRONOLOJİK ETKİNLİKLER

I. Ankara'nın başkent olması

II. Saltanatın kaldırılması

III. Kabine sistemine geçilmesi

IV. Cumhuriyetin ilanı

CEVAP: II-I-IV-III

I. Kadınlara muhtar seçilme hakkı verilmesi

II. Devletin dini İslamdır maddesinin çıkarılması

III. Türk Medeni kanunu

IV. Soyadı kanunu

CEVAP: III-II-I-IV

I. Maarif Teşkilatı Yasası'nın çıkarılması

II. Laiklik ilkesinin anayasaya girmesi

III. Millet mekteplerinin açılması

IV. Eğitimde birliğin sağlanması

CEVAP: IV-I-III-II

I. Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

II. Kabotaj kanunu

III. Kapitülasyonların kaldırılması

IV. Uluslararası ölçü tartı birimlerine geçilmesi

CEVAP: III-I-II-IV

I. Teşvik-i sanayi kanunu

II. Toprak reformu

III. Aşar vergisinin kaldırılması

IV. Kapitülasyonların kaldırılması

CEVAP: IV-III-I-II

I. Yeni Türk harflerinin kabulü

II. Miladi Takvime geçilmesi

III. Kadınlara belediye başkanı olma hakkı verilmesi

IV. Meclisteki yemin etme şeklinin değiştirilmesi

CEVAP: IV-II-I-III

-
- I. Türk Dil Kurumu (1932)
 - II. Ankara Hukuk fakültesi (1925)
 - III. I. Beş yıllık kalkınma planı uygulanması (1934-39)
 - IV. Maden Tetkik Arama Enstitüsünün kurulması (1935)

CEVAP: II-I-III-IV

- I. Sümerbank'ın kurulması (1933)
- II. Karabük demirçelik fabrikası (1939)
- III. Tütün Reji İdaresinin kaldırılması (1925)
- IV. Hafta tatilinin pazara alınması (1935)

CEVAP: III-I-IV-III

2023 KPSS SORUSU

Atatürk Dönemi sanayi yatırımları iç kaynaklarla karşılanmaya çalışılmıştır. Buna rağmen farklı zamanlarda yabancı devletlerden de kredi sağlanmıştır. Örneğin 1934'te Rusya'dan 8 milyon dolar, 1938'de de İngiltere'den 13 milyon sterlin alınmıştır.

Bu bilgi ve dönemin koşulları dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Sanayileşme politikasında farklı kaynaklara yönelme olduğuna*
- B) Dış politikadaki gelişmelerin ekonomik kararları etkilediğine*
- C) Uluslararası ilişkilerde denge politikası takip edildiğine*
- D) Yabancı sermayeye açık bir iktisat politikası izlendiğini*
- E) Dışarıdan kredi sağlanırken ideolojik bir yaklaşım sergilendiğine*

Cevap: E

2022 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal, Türkiye İktisat Kongresinde: “Bir devlet ki tebaasına koyduğu vergiyi yabancılara koyamaz, bir devlet ki gümrük vergileri ve benzer düzenlemelerden yoksun bırakılır. O devlete bağımsız denilemez.” demiştir.

Buna göre

- I. Ekonomik bağımsızlık olmadan tam bağımsızlık mümkün değildir.
- II. Kapitülasyonlar ekonomik gelişimin önünde engel teşkil etmiştir.
- III. Osmanlı Devleti mali bağımsızlığını büyük ölçüde kaybetmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

2022 KPSS SORUSU

“Türkiye halkı millî iradeye dayanmayan hiçbir kuvvet ve heyeti tanımadığı gibi, İstanbul'daki şahsî hâkimiyete dayalı hükûmet şeklini 16 Mart 1920'den itibaren ve ebediyen kaldırmıştır.” ifadesinin yer aldığı kanun aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Halifeliğin kaldırılması
- B) Saltanatın kaldırılması
- C) Kanunuesasinin feshedilmesi
- D) İstiklal Mahkemelerinin kurulması
- E) Şeriyeye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması

2022 KPSS SORUSU

- Şer'îye ve Evkâf Vekaletinin kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
- Şapka İktisası Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesi

Cumhuriyet Dönemi'nde yapılan bu düzenlemeler aşağıdakilerden hangisiyle doğrudan ilgilidir?

- A) Tam bağımsızlık
- B) Millî ekonomi
- C) Laiklik ve çağdaşlaşma
- D) Kanun karşısında eşitlik
- E) Planlı kalkınma

2022 KPSS SORUSU

21 Haziran 1934'te çıkarılan Soyadı Kanunu ile kişi, toplum ve devlet düzeni içerisinde daha belirgin hâle gelmiş ve toplumsal eşitlik yolunda önemli bir adım atılmıştır.

Bu Kanun'a göre aşağıdakilerden hangisinin soyadı olarak alınmasında bir sakınca yoktur?

- A) Rütbe ve memuriyet adları
- B) Ahlâka aykırı ifadeler
- C) Yabancı ırk ve millet isimleri
- D) Aşiret adları
- E) Şehir ve coğrafi mekân isimleri

2022 KPSS SORUSU

1934 yılında çıkarılan, geçmiş ile gelecek arasında bağ oluşturarak kişinin kendi ailesi ve toplum içindeki yerinin belirlenmesini sağlayan kanun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli Korunma Kanunu
- B) Nisab-ı Müzakere Kanunu
- C) Türk Ceza Kanunu
- D) Soyadı Kanunu
- E) Tevhid-i Tedrisat Kanunu

2022 KPSS SORUSU

- I. İş Bankası
- II. Ziraat Bankası
- III. İtibar-ı Milli Bankası
- IV. Sanayi ve Maadin Bankası

Yukarıdaki bankalardan hangileri Cumhuriyet'in ilanından sonra kurulmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) I, II ve IV
- E) II, III ve IV

2021 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde hukuk alanında yapılan yeniliklerden biri değildir?

- A) Ülkede tek hukuk sistemine geçilmesi*
- B) Batıdan laik ve çağdaş kanunların alınması*
- C) Şeri'ye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması*
- D) Ankara Hukuk Mektebinin açılması*
- E) Aile Hukuku Kararnamesi'nin çıkarılması*

Cevap: E

2021 KPSS SORUSU

Elif, Atatürk Dönemi'nde madencilik ve enerji işlerini yönetmek amacıyla kurulmuş olan kuruluşlar üzerine bir ödev hazırlanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Elif'in hazırlayacağı ödevde yer almalıdır?

- A) Sümerbank***
- B) İş Bankası***
- C) Etibank***
- D) Ziraat Bankası***
- E) Denizbank***

Cevap: C

2021 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi milliyetçilik ilkesiyle doğrudan ilişkilidir?

- A) Efendi, Bey, Paşa Gibi Lakap ve Unvanların Kaldırılmasına Dair Kanun'un çıkarılması*
- B) Bazı kisvelerin giyilmeyeceğine Dair Kanun'un kabulü*
- C) Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması*
- D) Şer'îye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması*
- E) Türk Parasını Koruma Kanunu'nun yayımlanması*

Cevap: E

2020 KPSS SORUSU

Yeni Türk Devleti'nin 1923-30 yılları arasındaki iktisat politikasını araştıran bir öğrencinin, aşağıdaki gelişmelerden hangisini bu döneme örnek göstermesi beklenemez?

- A) Kabotaj Kanunu'nun yürürlüğe girmesi*
- B) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kabul edilmesi*
- C) Kapitülasyonların kaldırılması*
- D) Türkiye İş Bankasının kurulması*
- E) I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması*

Cevap: E

2019 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi Atatürk Dönemi'nde eğitim alanında yapılan yeniliklerden biri değildir?

- A) Maarif Teşkilatıyla ilgili bir kanun çıkarılması*
- B) Yeni Türk harflerinin kabul edilmesi*
- C) Üniversite Reformu'nun gerçekleştirilmesi*
- D) Millet Mekteplerinin açılması*
- E) Türk Ocaklarının kurulması*

Cevap: E

2018 KPSS SORUSU

19 Nisan 1926 tarihli Kabotaj Kanunu'yla aşağıdakilerden hangisi düzenlenmiştir?

- A) Aşar Vergisi
- B) Toprak reformu
- C) Milli bankacılık
- D) Deniz ticareti
- E) Planlı sanayi

Cevap: D